

ШТУРМАН ДОБРАГА НАДВОР'Я

У дзяцінстве ён марыў стаць ветэрынарам, потым — медыкам. А яшчэ мог стаць штурманам альбо інжынерам на заводзе. Але сямейная традыцыя ў сукупнасці з выпадкам распарадзіліся інакш, і сёння Дзмітрый РАБАЎ — бадай, самы вядомы беларускі сіноптык і ўжо амаль паўгода вядучы рубрыкі пра надвор'е на тэлеканале АНТ. Пра тое, якімі вятрамі слесара мінскага завода «Гарызонт» занесла на Паўночны фронт, а адтуль зноў у Мінск, дзяжурны сіноптык АНТ раскажаў «Звяздзе».

Хто такія сіноптыкі?

— Я ў дзяцінстве кім толькі не хацеў быць — ветэрынарам, батанікам, урачом... Адно што не касманаўтам, — смеяцца Дзмітрый. — Пасля 8 класа падаў дакументы ў медвучылішча, здаў экзамены і... перадумаў, вярнуўся ў школу. Потым разам з сябрам адпрацаваў гады два на «Гарызонце» слесарам — рамантавалі канвееры. А далей сябра забралі ў армію, неўзабаве была мая чарга, задумаўся: куды ісці далей?

— **І якім чынам трапілі на флот?**

— Рэч у тым, што мой бацька — ваенна-марскі афіцэр, некалі скончыў Бакінскае вучылішча, і ў дзяцінстве я шмат часу праводзіў то ў Мінску, дзе вучылася мама, то на Далёкім Усходзе, ва Уладзівастоку, дзе на ваенна-марской базе служыў бацька. Не скажу, каб я з маленства захапіўся морам, аднак пасля школы вырашыў ісці вучыцца таксама ў мараходку. У ваенкамаце далі спіс вучылішчаў, і я літаральна трапіў пальцам у неба — тыцнуў у Санкт-Пецярбург, у Вышэйшае ваенна-марское вучылішча імя Фрунзе. Дарэчы, найстарэйшае з усіх існуючых у СССР,

1997 год. Выпускнік Санкт-Пецярбургскага Вышэйшага ваенна-марскога вучылішча імя Фрунзе.

яно некалі было створана яшчэ Пятром І як Школа матэматычных і навігацкіх навук, і менавіта адтуль выйшлі славетныя гардэмарыны і больш за сотню выдатных гістарычных асоб: Белінгсгаўзен (першаадкрывальнік Антарктыды. — **Аўт.**), знакаміты этнограф, пісьменнік і ваенурач Даль, вядомыя генералы і адміралы Калчак, Карнілаў, Нахімаў і мноства іншых...

На штурманскім факультэце, куды я хацеў трапіць, не аказалася вольных месцаў; тое ж здарылася з інжынерным. Спыталі: «Хочаш быць метэаролагам?» — «Вядома, хачу», — а хто такія сіноптыкі і што яны робяць, нават прыблізна не ўяўляў, максімум — у школе веў вучнёўскі «дзённік назіранняў за надвор'ем» ды, як усе, глядзеў прагноз надвор'я ў праграме «Час». Але нечакана ўжо з першага курса гэта справа мне спадабалася, хоць і давялося падцягнуць нелюбімыя раней фізіку і матэматыку.

У Мінск праз Мурманск

З 18 студэнтаў-метэаролагаў штурманска-гідраграфічнага факультэта да выпуску дайшлі толькі пяцёра. І толькі Рабаў атрымаў размеркаванне на «плывучы аэрадром» — авіяносец «Адмірал Кузняцоў».

— Калі я прыехаў у Мурманск, нібы трапіў у іншы сусвет: клімат, горад — усё інакш. Першая зіма ў Запаляр'і, асабліва палярная ноч, стала сапраўдным выпрабаваннем. Празыць паўгода без сонца было надзвычай цяжка, і да гэтага я так і не змог прывычыцца. Асабліва ўразіў карабель: уявіце сабе крэйсер памерам з 20-павярховы дом, такі аўтаномны горад у горадзе, дзе ёсць усё для жыцця. (На палубе гэтага гіганта даўжынёй больш як

300 метраў адначасова можа знаходзіцца да 50 самалётаў і верталётаў, у залежнасці ад мадыфікацыі, а экіпаж складае да 2000 чалавек. — **Аўт.**)

Амаль увесё час, за выключэннем зімы, калі Баранцава мора замярзала, мы право-

«Спыталі: «Хочаш быць метэаролагам?» — «Вядома, хачу», — а хто такія сіноптыкі і што яны робяць, нават прыблізна не ўяўляў».

дзілі ў плаванні. Я праслужыў на «Адмірале Кузняцове» пяць гадоў: спачатку быў інжынерам, потым стаў кіраўніком метэаслужбы. У мяне ў падпарадкаванні было 12 матросаў, 3 мічманы і 2 афіцэры, а ў абавязкі ўваходзіла перш за ўсё забеспячэнне нармальнай работы і бяспекі карабля. Штормы, незалежна ад таго, будні гэта ці выходныя, а 6-й гадзіне я самым першым прыбываў з дакладам да адмірала — камандзіра карабля.

А ён, зыходзячы з атрыманых звестак, прымаў рашэнне, як дзейнічаць далей: ці варта кідаць правы або левы якар, ці стана-

Праслужыўшы на гэтым цяжкім авіянясучым крэйсеры 5 гадоў, капітан-лейтэнант Дзмітрый Рабаў сёння па праве атрымлівае віншаванні з Днём абаронцаў Айчыны.

віцца на бочку, праводзіць работы ўнутры карабля ў сувязі з моцнымі маразмамі ці ладзіць мерапрыемствы на палубе, калі надвор'е адносна добрае. Насамрэч правільна ацаніць умовы надвор'я, асабліва ў моры, — надзвычайная адказнасць: за экіпаж, за карабель, за верталёты і знішчальнікі, якія мусяць садзіцца на палубу... За памылкі ў гэтай справе, якія прывялі да аварыі, прадугледжана нават крымінальнае пакаранне — здаецца, ад 3 да 8 гадоў. Дзякаваць богу, падчас маёй службы такіх сітуацый не здаралася.

— **Для большасці з нас мора — гэта рамантыка. Ці была яна падчас вучобы і службы альбо толькі фізіка з матэматыкай?**

— Вядома, была, куды без яе. У доўгім плаванні, акрамя напружанай працы, ведаецца, якая ў нас была самадзейнасць! Ад кожнай

Апошнія паўгода Дзмітрый — частка каманды «Нашай раніцы».

баявой часці хто спяваў, хто танцаваў, хто іграў на музычных інструментах, конкурсы ладзілі, спаборніцтвы, святы самыя разнастайныя — гэта першы сродак ад маркоты. Я спяваць не ўмею, бо па адным вуху мядзведзь пахадзіў, па другім слон, але з задавальненнем слухаў іншых, а пад гітару ды гармонік у агульным хоры мог і падцягнуць. А вось празмерная летуценнасць з галавы хутка выветрылася — усё ж работа была дастаткова руцінная і практычна бесперапынная. Наогул, школа жыцця, якую праходзіш на караблі, — шыкоўная. У такой замкнёнай сістэме адразу відаць, хто чаго варты, хто прыйдзе на дапамогу ў складанай сітуацыі, а на каго нельга разлічваць. Некаторых «сваіх» матросікаў, учарашніх школьнікаў, мне давялося вучыць правілам асабістай гігіены, паказваць, прабачце, як мыць бялізну і прышываць гузікі. А пад канец службы нават пэўны гонар браў, якімі моцнымі, гатовымі да жыццёвых складанасцяў мужчынамі яны сталі, многія потым нават лісты пісалі з падзякамі.

...Праз пяць гадоў, калі скончыўся кантракт, мне ўжо не было куды

прагноз накітаваць «надвор'е хмарнае», а зрабіць яго яркім і адметным. Я стараюся, каб незалежна ад градусаў за акном у чалавека, які прачытае прагноз, заставаўся пазітыўны настрой. Атрымліваецца?

— **І вельмі няблага. Дык што, акаўнт у сацсетках — гэта выключна рабочы інструмент?**

— Зусім не. Я з дапамогай сацсетак падтрымліваю стасункі з былымі паслужыўцамі і аднакашнікамі, развіваю ўласны круггляд з дапамогай розных тэматычных старонак, атрымліваю карысныя парады і крытычныя заўвагі, прычым да апошніх стаўлюся спакойна, многія ўлічваю і ўдасканальваюся. Праўда, актыўнічаю я толькі ў «Фэйсбуку», іншыя платформы неяк не спадабаліся, дый часу на ўсе не хапае.

— **Я ведаю, на што вы заўжды знаходзіце час: дамашнія жывёлы.**

— Так, гэта ў мяне з дзяцінства — былі хамячкі, рыбкі, але перш за ўсё я «кашатнік». Колькі сябе памятаю, заўжды прыцягваў дадому коцікаў. Памятаецца, як у мультфільме пра Прастаквашына: «Што гэта ў нас кашачым духам пахне?». Розныя пароды былі, але адназначна магу сказаць, што звычайныя дваровыя каты — самыя кемлівыя, здольныя да навучання і прыстасаваныя да жыцця.

Гадоў 6-7 у Дзмітрыя жылі знойдзены каля будынка Белгідрамета кокер-спаніэль і выкінутая кімсьці кошка. Пасля таго як улюбёны сям'і адзін за адным пайшлі з жыцця, цяжка было вырашыцца ўзяць іншую жывёліну, але ў пэўны момант усе дамашнія ўсвядомілі, што ім катэгарычна не хапае чатырохногага сябра. Цяпер гэта ёркшырскі тэр'ер, але неўзабаве плануецца папаўненне — вядома ж, кот.

— **Сыну перадалася ваша любоў да жывёл?**

— Безумоўна. А яшчэ, напэўна, перадалася дабрыня і спагадлівасць наогул. Пра выбар прафесіі гаварыць зарана — яму толькі 10 гадоў. Але ўжо відаць, што падабаецца тэхніка. Для мяне машына — выключна сродак перасоўвання, звычайна езджу на метро, а для сына — сапраўднае захапленне, палова кватэры занятая машынкамі, канструктарамі, на планшэце стаяць праграмы пра машыны і самалёты. Час пакажа, ці прывядзе гэта цікавасць у прафесію альбо застанецца як хобі.

Атмасферны ціск эфіру

— **Яшчэ ў Белгідрамеце вы былі папулярнай медыяперсонай, а з верасня мінулага года**

сталі вядучым уласнай рубрыкі на АНТ. Як асвоіліся ў эфіры, ці давялося вучыцца чамусьці новаму?

— Усяму, практычна з нуля. І дагэтуль вучуся. Карыстаючыся магчымасцю, хачу падзякаваць кіраўніцтву канала за тое, што даверылі мне, убачылі нейкі патэнцыял, падтрымалі ў няпросты перыяд. У эфіры з'явілася больш магчымасцяў для творчасці, я знаходжу цікавыя факты, якія аздабляюць рубрыку «Да гадалкі не хадзі...», робяць яе цікавейшай для гледачоў. Цяпер яшчэ пішу падводкі да прагнозу надвор'я ў «Нашых навінах». А паралельна вучуся правільнаму вымаўленню, падачы матэрыялу; дзякуй кіраўніку ранішняга вяшчання Таццяне Рудакоўскай і вядучай Кацярыне Цішкевіч, якія штодзённа займаліся са мной артыкуляцыйнымі практыкаваннямі, скарагаворкамі, далі шмат парад і падказак. І ўсё ж я бачу, што да добрага вядучага мне яшчэ працаваць і працаваць.

— **Вы заўжды спакойна, з усмешкай раскажваеце і пра незвычайна халоднае лета, і пра анамальна цёплую зіму. Ці ёсць у вас любімая пара года?**

— Усе сезоны па-свойму добрыя, і ў кожным можна знайсці свае плюсы. Але, прызнаюся, цярэць не магу маразы. Проста ў жыцці давялося пабываць там, дзе было +50 (падчас далёкага марскога паходу па Міжземнамор'і) і -50 (калі ў Мурманску стаялі такія анамальныя маразы, што замёрз Кольскі заліў, што здаралася разоў мо пяць за больш як сто гадоў), і я зразу меў, што мороз — абсалютна не маё. Хаця клімат Беларусі ў цэлым мне даспадобы — дастаткова спакойны, мяккі, без рэзкіх ваганняў.

«Школа жыцця, якую праходзіш на караблі, — шыкоўная. У такой замкнёнай сістэме адразу відаць, хто чаго варты, хто прыйдзе на дапамогу ў складанай сітуацыі, а на каго нельга разлічваць».

— **Сёння прагнозы надвор'я даступныя па ТБ, радыё, на інтэрнэт-сайтах, нават у мабільных тэлефонах. Каму даваць веры і як правільна ацаніць лічбы, каб не змерзнуць і не перагрэцца?**

— Перш за ўсё раю карыстацца прагнозамі, якія складзены прафесіяналамі. У іх ёсць самае важнае: апэратыўная інфармацыя, штормавыя папярэджанні і г. д. Калі вы збіраецеся на адпачынак і не ведаеце, якога надвор'я чакаць, — знайдзіце ў інтэрнэце афіцыйны сайт метэаслужбы гэтай краіны, дзе не проста сабраныя машынамі лічбы, а скарэктаваныя спецыялістам-сіноптыкам з улікам атмасферных франтоў, вільготнасці і іншых паказчыкаў. А калі проста разважаеце, як лепш апрануцца, каб было камфортна, — абавязкова паглядзіце не толькі на тэмпературу паветра, але і на хуткасць і кірунак ветру, на вільготнасць. Так, пры паўночным ветры і высокай вільготнасці нават у «плюс» вельмі лёгка замерзнуць, а пры зацішку — падаецца цяплей, чым паказвае тэрмометр. Словам, ацэньвайце інфармацыю ў комплексе, і тады любое надвор'е для вас будзе калі не любімым, то дакладна добрым.

Вікторыя ЦЕЛЯШУК.
Фота прэс-службы АНТ і з архіва героя.